

Samen schaatsen is goud waard

Educatief partnerschap in de praktijk

In de hal van de kleutergroepen van IKC de Bolster in Gilze wordt volop geschaatst. Er is een schaatsbaan inclusief 'schaatsenverhuur' (sokken), een koek-en-zopietent en zelfs een EHBO-post. Een rijke speelleeromgeving die samen met kinderen en ouders is opgebouwd.

Levineke van der Meer is nascholer en onderwijs-ontwikkelaar bij de Activiteit. Ook is zij Jonge kind Specialist en medeauteur van *Samenwerken aan educatief partnerschap* (2019).

Het thema 'schaatsen' start al voor de kerstvakantie met de vraag aan de ouders om met hun kind(eren) naar de schaatsbaan in het dorp te gaan. Dat blijkt een krachtige manier om verhalen en ervaringen rondom het thema schaatsen de klas in te krijgen. In de klassen hangt het vol met woorden, vragen en interessante teksten die met schaatsen te maken hebben. In de groepen zijn foto's te zien van schaatsende kinderen waar in tweetallen over wordt gesproken. In de vensterbanken liggen allerlei schaatsen en er zijn verhalen van kinderen die naar het schaatsen op de televisie hebben gekeken. De startvraag heeft zowel de ouders als de kinderen op scherp gezet rond het thema 'schaatsen'. Er zijn gesprekken ontstaan en plannen gemaakt. Er is informatie opgezocht, er zijn foto's besproken, nieuwe woorden geleerd en verhalen gedeeld.

De themamuur



In de theorie heet dit 'gebruik maken van de *Funds of Knowledge*'. Uitgangspunt van deze theorie is dat kinderen in beginsel al veel kennis hebben uit de ervaringen van thuis. Leraren hebben alleen niet altijd weet van de buitenschoolse ervaringen van leerlingen. Daardoor is de kans groot dat wat deze kinderen weten en kunnen op school wordt onderschat en dat er niet wordt voortgebouwd op de al aanwezige kennis en opgedane ervaringen.

Wederzijdse betrokkenheid is essentieel

Onderzoek van Marina Iliás naar educatief partnerschap laat zien hoe belangrijk wederzijdse betrokkenheid is voor de ontwikkeling van kinderen. Het gaat bij educatief partnerschap om tweerichtingsverkeer en een open houding in de communicatie. Dus niet alleen informatie geven, maar de inbreng van de ouders ook echt een plek geven in het onderwijs. Samenwerking is daarbij essentieel (zie kader).

Op het gedeelde kleuterplein wordt samen met de kinderen een schaatsbaan ingericht. Alle kennis en ervaringen van thuis worden hierbij ingezet. Er komt een opa vertellen over de schaatsen van vroeger, een vader over het trainen voor de marathon op natuurijs en een moeder over de EHBO-post in de ijshal. Ouders ervaren op deze manier dat de eigen kennis en ervaringen met hun kinderen ook van waarde zijn voor het onderwijs en de ontwikkeling van de kinderen. Tegelijkertijd gaan zij kansen zien om thuis verder te gaan met de onderwerpen die in de klas spelen. Ouders kijken en praten met hun kinderen over de schaatswedstrijden op televisie, de scores

Een eigen ijsbaan
in de hal



Onderzoek naar educatief partnerschap (Iliás, 2019) laat zien wat nodig is voor een goede samenwerking tussen school en ouders. Dit start bij elkaar leren kennen in de alledaagse praktijk van het kind: wat doen we op school met het thema 'schaatsen' en wat hebben we thuis met dit thema? Daarnaast gaat het om het informeren van elkaar over kinderen in de praktijk: welke ervaringen heeft een kind thuis met schaatsen en wat blijkt in de klas aan te slaan bij de verschillende kinderen? Maar ook draait het educatief partnerschap om het met elkaar meedenken over het versterken van deze praktijken en over de subthema's die hierbij naar boven komen, zoals de EHBO-post.

worden bijgehouden en de tijden en afstanden benoemd. De schaatsbaan in de hal krijgt daardoor zelfs een podium waar prijzen worden uitgereikt. Thuis en school werken zo samen in het spelverhaal van de schaatsbaan.

Delen van verhalen

Een aantal ouders sparen de huisjes van de AH-boodschappenactie. De huisjes worden gebruikt voor het opbouwen van een verhalen-tafel. De kinderen spelen in tweetallen verhalen met poppetjes. "Waar woont jouw poppetje?" en "Wat gebeurt er deze keer op de schaatsbaan?"; de verhalen variëren van eenvoudig ("we gingen schaatsen en toen chocolademelk drinken thuis") tot spannend ("de deur stond open en toen rende de hond weg naar het ijs en zakte door het ijs"). De professionals en de kinderen besluiten de verhalen op te schrijven of te tekenen in het 'schaatsverhalenboek', zodat de ouders de verhalen thuis ook kunnen lezen.


Er zijn verschillende manieren om deze verhalen met elkaar te delen. Dit kan door middel van een digitaal ouderportaal, maar ook door korte gesprekjes tussen ouders en leraren waarin *good practices* worden gedeeld. Belangrijk is dat bij die wederzijdse uitwisseling het betreffende kind de hoofdrol speelt. Samen in gesprek gaan over een kind is de basis van educatief partnerschap.

Een mooi voorbeeld is Samir. Hij wil graag spelen met de verhalentafel, maar hij vindt het nog lastig om dit in het Nederlands te doen. De leraar stuurt een foto van de verhalentafel en deelt haar ervaring met de ouders van Samir. Ze vraagt of zij misschien met Samir in hun eigen taal een verhaal wil spelen en vertellen. Dat vindt zijn moeder heel interessant en zij maakt samen met Samir een eigen speelplek met huisjes. Op school weet Samir nu heel goed wat hij gaat spelen en de andere kinderen helpen hem om zijn verhaal in



De ijsbaan wordt een verhalentafel.

het Nederlands te vertellen. Zo ontstaan er ineens bergdorpen waar de kinderen op vakantie gaan.

Verhalen spelen en hierover vertellen kan net zo makkelijk thuis als op school. En wat is mooier dan de verhalen die op school gespeeld zijn thuis in de eigen taal nog eens verder te spelen? Dit voorbeeld van de ijsbaan laat zien wat een winst er te halen is voor school, thuis en de kinderen als je als educatieve partners samenwerkt. Samen schaatsen is goud waard! 

Bronnen

- Dobber, M (2020). *Ouders en pedagogisch medewerkers samen betrokken*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam.
- Dobber, M. (2015). Funds of knowledge; ouders zien als waardevolle bron. *Zone 14*(2), 12-13.
- Iliás, M., van der Meer, L., Dobber, M. & Willemsen, A. (2019). *Samenwerken aan educatief partnerschap. Een handleiding voor het opzetten van een Schoolleergemeenschap*. <https://www.researchgate.net/project/Thuis-in-School-Educatief-Partnerschap-in-het-basisonderwijs>